

ACTIVITATEA DIRECȚIEI GENERALE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA FAMILIEI CAHUL PE TIMP DE PANDEMIE

ACTIVITY OF THE GENERAL DIRECTORATE OF SOCIAL ASSISTANCE AND THE PROTECTION OF FAMILY THE CAHUL DURING A PANDEMIC

Lilia MORARU, magistru,

șef DGASȘiPF, CAHUL,

Valentina STRATAN, dr., conf,

UPS „Ion Creanga”, Chisinau, Moldova,

Lilia MORARU, masters,

Head of DGAS and PF, CAHUL,

ORCID:0000-0002-9673-9277

Valentina STRATAN, PhD,

Associate Professor UPS "Ion Creanga", Chisinau

Abstract. *The mission of the General Directorate of Social Assistance and Family Protection Cahul is to improve the quality of life of disadvantaged people and families, by providing assistance and support in order to prevent, reduce or overcome the difficult situation and their social integration. Since the outbreak of the global coronavirus pandemic in March 2020, states around the world have strived to protect their citizens from both the pathogen itself and its complex impact on society. Under these conditions, as the authorities tried to find a balance between national health priorities and the need to inform / assist citizens and comply with the necessary rules, the regulatory framework for the work of the Social Assistance Directorates became the central arena of these efforts. All the activity of DGASPF Cahul was reorganized based on a single principle - the competent and responsible response to the pandemic by managing and monitoring the situation of beneficiaries and sufficient and adequate services.*

Key-words: *asistență socială, sprijin pentru familii, îngrijire socială la domiciliu, suportul monetar, programe locale de asistență socială.*

Misiunea Direcției Generale Asistență Socială și Protecție a Familiei (DGASPF) Cahul constă în îmbunătățirea calității vieții persoanelor și familiilor defavorizate, prin acordarea asistenței și suportului în vederea prevenirii, diminuării sau depășirii situației de dificultate și integrarea socială a acestora.

În scopul implementării în raionul Cahul a politicii de stat în domeniul asistenței sociale și protecției familiei, în funcție de necesitățile identificate DGASPF este orientată spre a realiza atribuțiile directe, precum [1, 2]:

- a) identifică problemele sociale în raza administrativ-teritorială;
- b) generalizează și sistematizează informația privind asistența socială acordată și analizează eficiența acesteia;
- c) elaborează strategii de dezvoltare și prestare a asistenței sociale, în conformitate cu politica socială a statului;
- d) organizează și acordă asistență socială în funcție de necesitățile identificate;
- e) efectuează controlul intern al corectitudinii implementării legislației cu privire la prestațiile sociale pe care le stabilește și serviciile sociale pe care le prestează;

f) informează populația despre situația în domeniul asistenței sociale și protecției familiei, despre modul de acordare a prestațiilor și a serviciilor sociale și desfășoară programe de informare-educare-comunicare și sensibilizare publică;

g) susține autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și reprezentanții societății civile în activitatea de elaborare și implementare a programelor locale de asistență socială, precum și în cea de monitorizare a realizării acestora;

h) dezvoltă și implementează parteneriate cu autoritățile, instituțiile și organizațiile publice și private;

i) încheie acorduri de cooperare în domeniul asistenței sociale și protecției familiei, etc.

DGASPF Cahul are în subordinea sa următoarele servicii comunitare [5]:

Centrul de asistență socială de zi pentru copii. Serviciul de zi este organizat în baza deciziei Consiliului Raional Cahul (CRC) nr. 07/05-III din 23 decembrie 2014 și reprezintă un serviciu de orientare socială și un mijloc de soluționare a problemelor copiilor cu dizabilități, care are ca scop modificarea atitudinii generale față de această problemă, stimularea psiho-emoțională, acordarea serviciilor sociale și educaționale pentru copii și părinții acestora. Centrul de Asistență Socială de Zi pentru Copii este în subordinea Direcției Generale Asistență Socială și Protecție a Familiei. Serviciul de zi este prevăzut pentru 50 de copii dintre care 22 de copii cu dizabilități.

Centrul Maternal Cahul. Subdiviziune a DGASPF Cahul, aprobată prin decizia CRC nr. 05/17-II din 16 iulie 2010. Centrul oferă servicii de plasament, asistență psihologică și alte servicii mamelor cu copii în vârstă de până la 6 ani, care sunt victime ale violenței în familie și nu pot fi plasate în familiile biologice extinse. În timpul plasamentului, mamele au posibilitatea de a activa și copiii – de a frecventa grădinița. Scopul Centrului este prestarea serviciilor de asistență socială la nivel comunitar femeilor cu copii în dificultate și victimelor violenței în familie în vederea integrării ulterioare a acestora în propriile familii (în cazul când acest lucru este posibil) și în comunitate.

Complexul „Împreună”. Complexul de servicii sociale pentru copii și tinerii aflați în dificultate „Împreună” reprezintă o instituție publică de interes raional, care prestează servicii sociale de tip rezidențial, în baza deciziei Consiliului raional Cahul nr. 05/14-II din 28 mai 2015. Acordarea serviciilor sociale copiilor aflați în dificultate este deplină și armonioasă, dezvoltarea din punct de vedere fizic, psiho-emoțional, cognitiv, social și cultural al copilului, prin întreținerea și îngrijirea temporară a copilului separat de părinți cu reintegrarea ulterioară a acestuia în familia biologică, extinsă sau substitutivă, precum și orientarea profesională și integrarea asocială a copilului aflat în dificultate.

Sprijin pentru familii cu copii. Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii a fost instituit în baza Deciziei Consiliului Raional Cahul nr. 06/15-III din 27.09.2013, ca parte integrată în sistemul de servicii sociale ale raionului, începând cu 01.01.2014. Serviciul constă în acordarea sprijinului moral și material întru depășirea situațiilor de risc ale familiilor cu mulți copii sau cu copii aflați în situații de risc. Prevenirea sau intervenția în cazuri de abuz, neglijare sau abandon, precum și instruirea părinților în ceea ce privește efectele negative ale abuzului și neglijării, instituționalizării copilului aspectelor legate de îngrijirea și educarea copilului, necesitățile copilului în procesul de dezvoltare.

Casă de copii de tip familie (CCTF) creată în baza deciziei CRC nr. 03/21-IV din 24.09.2015. CCTF este un serviciu social, care oferă copilului îngrijire familială substitutivă în familia asistentului parental profesionist, în baza delimitării între autoritatea locală și asistentul parental profesionist a drepturilor și obligațiilor referitor la protecția drepturilor și intereselor

legale ale copilului. CCTF presupune plasamentul unuia sau mai multor copii, rămași fără îngrijire părintească, într-o familie alternativă, pentru o perioadă de timp bine determinată, în timp ce părinții biologici se confruntă cu diverse probleme. Este protecția temporară a copilului aflat în dificultate, reintegrarea în familia biologică, integrarea în familia extinsă sau adopția, precum și socializarea și integrarea în comunitate a copilului.

Asistență Parentală Profesionistă funcționează conform deciziei CRC nr. 6/19-III din 11 decembrie 2014. Serviciul de Asistență Parentală Profesionistă presupune plasamentul unuia sau mai multor copii, rămași fără îngrijire părintească, într-o familie alternativă, pentru o perioadă de timp bine determinată, în timp ce părinții biologici se confruntă cu diverse probleme. Protecția temporară a copilului aflat în dificultate, reintegrarea în familia biologică, integrarea în familia extinsă sau adopția, precum și socializarea și integrarea în comunitate a copilului.

Serviciul „Asistență personală”. Acest serviciu activează în conformitate cu prevederile Legii nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la Serviciile sociale, ale Hotărârii Guvernului nr. 314 din 23.05.2012 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Serviciului social „Asistență personală” și cu decizia Consiliului Raional Cahul nr. 06/14-III din 27.09.2013 „Cu privire la instituirea Serviciului Social de Asistență Personală și a Legii privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități severe. Scopul Serviciului este de a oferi asistență și îngrijire copiilor și adulților cu dezabilități severe, în vederea favorizării independenței și integrării lor în societate (în domeniile: protecție socială, muncă, asistență medicală, instructiv-educativ, informațional, acces la infrastructură etc.).

Serviciul **Îngrijire socială la domiciliu** este activat în Cahul conform deciziei CR nr.05/13-III din 28.05.2015. Scopul acestui serviciu ține de prestarea calitativă a serviciilor de îngrijire la domiciliu, pentru îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor. **Lucrătorii sociali prestează servicii conform Regulamentului-cadru al Serviciului de îngrijire socială la domiciliul pensionarilor și invalizilor solitari, care necesită ajutor permanent.**

Obiectivele acestui serviciu țin de: 1) asigurarea prestării serviciilor calitative de îngrijire la domiciliu pentru facilitarea integrării sociale a beneficiarilor, în conformitate cu necesitățile speciale și cu particularitățile de dezvoltare individuală, precum și pentru activizarea eforturilor proprii; 2) prevenirea instituționalizării prin menținerea persoanelor în mediul familial și comunitar etc.

Serviciul Asistență Socială Comunitară funcționează în baza respectării prevederilor legii nr.547 din 25.12.2003 cu privire la asistență socială și Legii nr. 123 din 18.06.2010 cu privire la serviciile sociale. În cadrul Serviciului de asistență socială comunitară, în cele 38 de primării ale raionului Cahul, activează 51 de asistenți sociali comunitari. Dintre ei, 5 sunt desemnați asistenți sociali cu responsabilități de supervizare. Aceștea îmbină responsabilitățile de asistent social comunitar cu cele de supervizor, supervizând câte 8–10 asistenți sociali comunitari. Scopul serviciului este acordarea asistenței sociale calificate fiecărui cetățean. Serviciul de asistență socială comunitară acționează la nivel de comunitate, la nivel de grupuri de beneficiari și la nivel de persoană aflată în dificultate având ca scop identificarea potențialilor beneficiari ai serviciului și prestarea asistenței sociale pentru prevenirea și depășirea situațiilor de dificultate.

Suportul monetar. Serviciul social de suport monetar familiilor/persoanelor defavorizate este instituit în baza deciziei Consiliului raional Cahul nr. 05/07-IV din 11.10.2018, în cadrul DGASPF. Acest serviciu își desfășoară activitatea în conformitate cu Regulamentul privind organizarea și funcționarea Serviciului social de suport monetar, adresat familiilor/persoanelor defavorizate, și prevederile legislației în vigoare. Serviciul constă în acordarea suportului financiar

famiiliilor și persoanelor defavorizate, care necesită îmbunătățirea condițiilor de trai. Serviciul social de suport monetar este adresat famiiliilor/persoanelor defavorizare cu scopul prevenirii excluziunii sociale și susținerii famiiliilor pentru a depășirea situațiile de dificultate cu care se confruntă. Obiectivul: Suport se va acorda beneficiarului pentru necesitățile de bază – alimentație, îmbrăcăminte, obiecte de primă necesitate sau pentru reparația locuinței, procurarea combustibilului, procurarea mobilierului adaptat necesităților persoanei defavorizate etc.

Felcer-protezist. **Specialistul DGASPF Cahul în domeniul dat activează conform Regulamentului cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutătoare tehnice, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 567 din 26 iulie 2011. Felcerul-protezist are funcția de a aprecia, ajuta și oferi cărucioare, premergătoare, încălțăminte ortopedică, bastoane, paturi și alt echipament necesar persoanelor cu dizabilități.**

Serviciul Recuperare/reabilitare și tratament balneo-sanatorial. Evidența și distribuirea biletelor de reabilitare medicală în Centrele Republicane pentru reabilitarea invalizilor și pensionarilor se realizează în conformitate cu Regulamentul „Cu privire la evidența și distribuirea biletelor de reabilitare medicală persoanelor în vârstă și cu dizabilități”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 372 din 6 mai 2010.

Instituția Publică Azilul raional pentru persoanele în vârstă și cu dizabilități. În subordinea Direcției Generale Asistență Socială și Protecție a Familiei Cahul activează I. P. Azilul raional pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități. Azilul raional este organizat pentru cazarea unui număr de 55 de persoane în vârstă sau cu dizabilități.

De la izbucnirea pandemiei globale de corona virus în martie 2020, statele din întreaga lume s-au străduit să-și protejeze cetățenii atât de agentul patogen în sine, cât și de impactul complex al acestuia asupra societății. În aceste condiții, pe măsură ce autoritățile încercau să găsească echilibrul între prioritățile naționale în domeniul sănătății și necesitatea de informare/ajutorare a cetățenilor și de respectare a normelor necesare, cadrul de reglementare pentru activitatea Direcțiilor de Asistență socială a devenit arena centrală al acestor eforturi. Toată activitatea DGASPF Cahul s-a reorganizat în baza unui singur principiu - răspunsul competent și responsabil la pandemie prin gestionarea și monitorizarea situației beneficiarilor și a serviciilor suficiente și adecvate.

Din martie 2020 Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Cahul este în perioadă de plină pandemie de Covid-19, când situația păturilor sociale pe care le deservim devine din ce în ce mai vulnerabilă pe măsură ce sunt impuse restricții și limitări în comunicare, deservire și prezență fizică în soluționarea problemele beneficiarilor. Situația excepțională a creat multe neînțelegeri și impedimente, dar specialiștii și funcționarii publici ai direcției au activat în regim de urgență pentru a putea ameliora situațiile create. Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Cahul pe perioada pandemiei nu a încetat activitatea și deservirea beneficiarilor, **toate măsurile întreprinse în mod regulat erau și sunt pentru susținerea sistemului de protecție socială.**

COVID-19 este o urgență majoră în materie de sănătate publică, asistență și protecție socială pentru cetățenii, situația cărora este vulnerabilă. Reprezintă, de asemenea, un șoc major pentru Direcțiile de ASPF. Prin urmare, suntem în maximă preocupare a da un răspuns imediat pentru atenuarea impactului pandemiei, axat pe un răspuns coordonat la nivel național și regional.

Pandemia COVID-19 a determinat o serie de schimbări esențiale atât din perspectivă economică cât și socială. Ca răspuns la criza pandemică declanșată, DGASPF Cahul a

recurs la un pachet de măsuri menite să prevină și să reducă incidența infectărilor. Efectele acestor măsuri s-au răsfrânt diferit asupra beneficiarilor direcției. În pofida oricăror limitări și restricții Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Cahul este aproape de beneficiarii serviciilor și nu numai. În această perioadă doar Centrul de Zi pentru copii cu Dizabilități și-a suspendat activitatea deoarece nu am dorit crearea situațiilor de risc pentru copiii care sunt cu cerințe speciale și sunt mai deosebiți ca noi.

Pe perioada carantinei atât bătrânii din serviciu de Îngrijire socială la domiciliu au fost deserviți în limita necesităților, cât și bătrânii care chiar dacă nu se aflau la deservire, dar au avut nevoia stringentă de produse, atenție și îngrijire.

Activitatea asistenților sociali comunitari pe perioada pandemiei este una din cele mai supuse riscului deoarece în pofida oricăror restricții și limitări asistenții sociali au perfectat cereri de ajutor social și cereri de ajutor social pentru perioada rece a anului, care anul acesta a depășit numărul de 2 ori în comparație cu anul precedent. Chiar dacă serviciile de Suport monetar adresat familiilor și persoanelor defavorizate și Serviciul de Sprijin Familial adresat familiilor cu copii aflați în situație de risc nu au fost finanțate în conformitate cu prognoza bugetară, asistenții sociali comunitari nu au încetat perfectarea dosarelor, monitorizarea familiilor vulnerabile atât cele cu copii în situații de risc cât și acele familii care pur și simplu se află într-un impact social sau financiar din diferite considerente.

Pe lângă familiile defavorizate și persoanele singurate care nu au nici un suport au fost și sunt în vizorul DGASPF Cahul. De asemenea, sunt prestate servicii ca Asistență Parentală Profesionistă și Casă de copii de tip familial unde sunt plasați copii cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească. Majoritatea copiilor sunt școlarizați sau frecventează instituțiile de învățământ preșcolar, lecțiile online, chiar dacă nu toți au în posesie echipamentul necesar, însă asta nu a fost un impediment. Acest aspect din contra ne-a călit și îndreptat spre a căuta ieșire din situație ca copii care sunt lipsiți de îngrijire părintească să beneficieze de aceleași privilegii ca și copiii din familii complete.

Un alt serviciu care a activat cu îndrăzneală și în pofida oricărui pericol a susținut beneficiarii săi este Complexul de Servicii Sociale “Împreună” care adăpostește 40 de copii și le oferă serviciile necesare pentru creșterea, educare și dezvoltare normală. Serviciul nu și-a sistat activitatea, ci din contra a încercat să se adapteze noilor cerințe ținând cont de aspectul că copii nu frecventau instituțiile școlare, nu a fost posibilă frecventarea taberelor de odihnă și altor zone de agrement.

Serviciul de Asistență Personală nu a avut de suferit în urma instituirii situației de urgență din motivul că beneficiarii sunt persoanele cu grad de dizabilitate accentuat și sever, majoritatea sunt ținuiți la pat și au nevoie de îngrijire în condiții casnice, angajații din cadrul serviciului și anume Asistenții personali (125) în perioada de carantina au activat și continue să activeze în regim offline cu prezența fizică ceea ce a redus cu mult îngrijorările conducerii cu referire la nivelul calității prestării serviciilor de asistență personală.

Perioada de pandemie a înregistrat creșterea numărului de familii în care violența persistă. Respectiv Centrul Maternal Cahul a activat în regim normal, iar numărul de beneficiare crește pe zi ce trece. Ședințele de consiliere, ajutor, îndrumare și sprijin au loc în continuare astfel valorificându-se menirea Centrului Maternal și încercând să crească spiritul de coeziune și încredere în sine a victimelor violenței în familie.

În concluzie, cursul evenimentelor determinat de pandemia COVID-19 a influențat viața tuturor. Am devenit mai precauți, solidari și am experimentat prioritizarea. De această dată a fost

vorba de sănătatea celor din jurul nostru. O parte dintre cei care au pus umărul la depășirea acestei situații, pe care nu am mai întâlnit-o, au fost și persoanele din DGASPF Cahul - cu toții au răspuns unui apel la solidaritate. Direcția a continuat să funcționeze, în ciuda distanțării impuse de pandemie. A susținut persoanele vârstnice, cu dizabilități, dar. A dezvoltat și platforme online care au reprezentat canale alternative de comunicare în domenii precum ajutor social, servicii sociale, alimentație, prevenție etc.

Activitatea DGASPF Cahul în condițiile pandemiei de COVID-19, asistența și îngrijirea beneficiarilor sunt organizate altfel, decât de obicei, pentru a preveni infectarea/îmbolnăvirea cu Corona virus a persoanelor/grupurilor vulnerabile sau a personalului și a continua procesul de deservire neîntrerupt. În funcție de situația pandemică atât instituțiile de protecție socială, cât și serviciile de asistență comunitară sunt trecute la program diferit de activitate, fără a tulbura mersul normal al tuturor proiectelor și programelor sociale. Instituțiile de protecție și asistență socială la un nivel cu instituțiile medico-sanitare nu au încetat activitatea, activând în regim adaptat cu asigurarea măsurilor de protecție a angajaților, inclusiv și în perioada când toate unitățile din sectorul bugetar nu activează [3].

În contextul pandemiei COVID-19, acțiunile de protecție socială a populației și modul de prestare a serviciilor sociale a fost adaptat astfel încât să contribuie la prevenirea răspândirii virusului, în special în raport cu grupurile vulnerabile care pot fi afectate mai mult în consecința actualelor schimbări, izolării la domiciliu, incapacității generării de venituri, învățământului la distanță etc.

Pentru a asigura respectarea prevederilor Codului Muncii, DGASPF în activitate s-a ghidat după recomandările formulate de MSMPS [4]: *toți angajatorii trebuie să asigure măsurile preventive de securitate și sănătate în muncă sub toate aspectele*, începând cu ajustarea modului de funcționare la distanță, cu utilizarea telecomunicațiilor și tehnologiilor informaționale, suspendarea audiențelor și transmiterea cererilor prin telefon sau mail, diminuarea timpului de așteptare pentru evitarea aglomerațiilor dacă nu este posibilă comunicarea prin telefon, păstrarea distanței fizice (cel puțin 1 metru), igienizarea și aerisirea spațiilor de muncă. În cazul în care contactul cu beneficiarii este inevitabil angajatorul este obligat să asigure toate măsurile de protecție și echipamentul necesar.

În comun cu primăria or. Cahul au fost identificate modalități de suport la domiciliu a persoanelor și familiilor cu copii fără venituri, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități care nu pot să își asigure strictul necesar, în special asigurarea cu produse alimentare, medicamente, etc.

Surse bibliografice

- Regulament de organizare și funcționare a Direcției asistență socială și protecție a familiei, aprobat prin decizia Consiliului Raional Cahul, nr.05/05-IV din 22.12.2015.
- Decizia Consiliului Raional Cahul nr. 10/14-IV din 21.12.2017.
- Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a RM nr.6 din 26.03.20, punct 3.
- Recomandările Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în vederea asigurării protecției social-economice și a securității și sănătății în muncă a salariaților în contextul situației epidemiologice din țară, <https://msmps.gov.md/ro/content/recomandarile-ministerului-sanatatii-muncii-si-protectiei-sociale-vederea-asigurarii>
- Ghidul serviciilor sociale din raionul Cahul. Proiectul „Planificarea comunitară a serviciilor sociale prin dialog public”. Cahul, 2020.